

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
 Egész évre 50 Lel, félévre 25 Lel, negyedévre 13 Lel.
 Egyes szám ára 1 Lel.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Boulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
 Telefonszám: 34.
 Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

Az utóbbi napok egyik legjelentősebb — és legtöbb sajtóbéli megjegyzéssel is kísért — eseménye volt két erdélyi magyar (a román. katolikus és református) püspöknek a bukaresti szenátusban való megjelenése. Ki akarták fejezni ezzel és szóval is kijelentették a főpásztorok, hogy a maguk személyében, de mint nagyszámu hiveik szellemi vezetői is, magukat a megváltozott viszonyok követelményeinek alárendelik, mint Románia hű polgárai akarnak itt élni, s a törvényes formák között: a saját hitfelekezeti és nemzeti érzületük megóvása mellett, az ország konszolidációja érdekében akarnak munkálkodni.

Hihető és remélhető, hogy ezeknek a férfiasan komoly és hátsó gondolatokat meg sem engedő nyilatkozatoknak az ország politikai irányítását vezetőkre meg lesz a maguk kézzel fogható, jelentős következménye. Bizonyos elfogultságok eddig ugyanis egyenesen a magyar hitfelekezeteket, illetve ezek vezetőit gyanúsították meg nem engedett, vagy a konszolidációt megakasztó törekvésekkel. Ezt idáig úgy a hogy indokolhatták, magyarázhatták azzal, hogy az államjogi helyzetek teljes tisztázásáig a püspökök a hűségük letételétől vonakodtak, illetve a politikai élet színterén szerepelni nem kívántak.

Most azonban már ez a helyzet megszűnt, az egyházak fejei eddigi passzív magatartásukat abba hagyták. Viszonzásul joggal várják tehát ők is, s az ő politikai cselekvéseiket figyelő, velük együtt érző magyarság is, hogy az eddigi gyanúsítások megszűnjenek, s becsületes és komoly szándékukban — mellyel az állami élet munkájában részt venni kívánnak — ne lásson többé semmiféle rosszakaratot, irreudentizmust.

*

Gróza Péter erdélyi minisztert, kinek bukásáról nemrég — úgy látszik: alaptalan — hírek keringtek, a napokban, valamiféle téves értesülés folytán, városunkba is várta. A miniszter akkortájt Segesváron volt, innen azonban előbb autóval Nagyszebenbe ment. Vármegyénk és városunk felkeresésére, előreláthatólag, csak a jövő hét valamelyik napján fog sor kerülhetni.

Évzárás a főgimnáziumban. A helybeli főgimnáziumban 19-én, vasárnap délelőtt zárják be az iskolai évet. Délelőtt 8 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz, mely után 9 órakor tornacsarnokban a jutalmakat osztják ki.

Orbán Balázs.

A Székelyföld nagyjal sorába aranybetyűkkel írta be nevét Orbán Balázs báró, aki 1829. február 3-án Székelylengyel falván született és 1890. április 19-én Budapesten halt meg. Hült tetemeit annak idején haza szállították és a Szejké fürdővel szemben épített családi kriptában helyezték örök nyugalomra. Egy emberöltő telt el azóta, hogy Orbán Balázs földi részelt koporsóba zárták s ime, harmincegy év múltán harmadszor temetjük a nagy halottat. . . . Igen, mert a kripta megrongálódott, a koporsó elkorhadt s a nagy férfi teteme szabadon hever. A csontoknak újból való eltemetésére először, tudunkkal, a „Székely Közélet“ hívta fel a figyelmet s a kegyeleti ténnyel e sorok megjelenésekor, f. hó 19-én a székelykeresztúri unitárius főgimnázium valósítja meg.

Azok a csontok, amelyeket összegyűjtve újra koporsóba helyeznek, némaságukban is minden ékes szónoklatnál szebben és érthetőbben beszélnek nekünk. Ezek a csontok elmondják, hogy volt egyszer egy ifju, aki a székely anyavárosban alig fejezte be tanulmányait, szüleivel együtt Konstantinápolyba ment anyai nagyanja látogatására. Közben itthon kiütött a szabadságharc s így egy ideig nem térhettek vissza hazájukba. Mit tett tehát az alig tizenhét éves ifju? Hozzá fogott a tapasztalatok gyűjtéséhez, tanulmányozni kezdte a keleti népek életét, művészetét és történetét. Beutazta Palesztinát, Syriát, Arábiát, Egyiptomot és Görögországot. Tapasztalatairól mindenütt gondos Naplót vezetett és ennek alapján írta meg később „Utazás Keleten“ című hat kötetes munkáját. Kelet beutazása után meglátogatta Francia- és Angolországot is, ahol tapasztalatait még jobban kibővítette. Tizenkét évig volt távol hazájától s ez alatt különösen azoknak az időknek emléke vésődött mélyen a szívébe, amelyeket Görögországban töltött. A szabadság és demokrácia szülőföldjén telt meg keble azzal a nemes idealizmussal, ami aztán élete végéig irányította értékes, közhasznú munkálkodását.

Férfikora küszöbén, 1859-ben tért vissza megint a Székelyföldre, hogy munkás életét, mint Udvarhelymegye főjegyzője, mint országgyűlési képviselő és író fájának és annak a földnek szentelje, amelyet visszatértekor áhitatos muzulmánként csókolt meg. Ebben a csókban benne volt egész programja, benne életének nemes hivatása. 1862—1867-ig gyalog beutazta a Székelyföldet s ennek eredményeképpen kiadta a „Székelyföld leírása“ című hat kötetes munkáját, ezt a becses földrajzi, történelmi és ethnografiai könyvet, melynek egyes részei talán már elavultak, de azért az egész mű minden időben becses lesz azok előtt, akik a földön élni és halni akarnak.

Még hány és hány munkát írt, amelyek mind a székelység igaz szeretetéről tesznek tanubizonyosságot! Ezek a munkák nemcsak az akadémiai tagságot szerezték meg neki, hanem fájának soha el nem muló halálját is. Irói és közéleti szereplésének egyedüli célja az volt, hogy „a székelységet maga magának megbecsülésére, saját kének helyes felismerésére megtanítsa, hogy telességtudó, nemesen törekvő, becsületesen munkálkodó polgárokka tegye“. Ennek a célnak meg-

valósításában jó példájával ő járt elől. A társadalomnak élő lelkiismerete volt, mint Jakab Elek történetíró mondja és jelszavának: hogy miudent a néppel és a népért, tettei adták meg a súlyos nyomatékot. Bár arisztokrata születésű volt, a bárói címet nem használta, mert tudta, hogy az egyének az értéket nem a cím adja meg, hanem a munka, amit önzetlenül, fájának szeretetéből végez. Puritán erkölcsű, igazán becsületes ember, mindenek fölött pedig áldozatra kész lélek volt. „Igen sokan elvesztették őseiktől kapott nagy birtokaikat, nem lát belőle majdnem semmit irodalom, közintézet, iskola és szegénység. Én — mondá büszke önérrettel — sokszor 30 krajcárból megélek.“ A fővárosban, mint képviselő, állandóan megosztotta kenyerét a szegény székely fiukkal. Majd pedig nagy alapítványt tett a székelykeresztúri gimnáziumnak s halálakor tövisi birtokát az Erdélyi Küzművelődési Egyesületnek hagyományozta.

Ezekről a fényes tettekről beszélnek azok a néma csontok, amelyeket most újra eltemetünk. Orbán Balázs nagy szellemét ne csak erényeinek felemlegetésével, hanem tetteinek, példájának követésével ünnepeljük, mert ez lesz igazán méltó a tettek emberéhez. A csontok, melyeket elhantolunk, pihenjenek csendesesen, de Orbán Balázs áldozatos nagy lelke támadjon fel és éljen közöttünk, hogy a kultúra tüzei ki ne aludjanak s a szegény tanulók könnyei meg ne sokasodjanak.

—6—

Akarjuk-e,

hogy legyen Földmives Szövetség? Furcsa kérdés, kérhetik sokan, hisz meg van alakulva a Földmives Szövetség. Nincs. Meg van s még sincs — meg van a szervezete, tesz, vesz, munkál, de alijában még sincs, mert hiányzik belőle az élet — a lélek — a gazdák lelkesedése.

Az emberi agy egyik kifürkészhetetlen titka, miért a görögöt lelkesedés s miért a fellobbanó láng pillanatnyi elborulása, miért a lemondás a reménykedés nyomában, miért a közöny a nemes vetélykedés után. Nem vagyunk a való életre teremtve, avagy eddigi csalódásaink kiölték belőlünk a remélni akarás gondolatát?

Sorsom érdemtelentül arra hívott el, hogy egy nagyszámu gazdatársadalom útjén tarthatom kezem. Az útér ver, én figyelek. Meg van a Földmives Szövetség; most már nagy dolgok lesznek. Köszökségleti cikkeinkhez a legjutányosabb áron juthatunk, terményeinket a legmagasabb áron értékesíthetjük, szavunk lesz a döntő mindeben — veri az önző, csak a maga hasznát akaró útér. Mit sem ér az egész alakulat, az áresés, sérelmek orvoslása a szövetség közbenjárása nélkül is bekövetkezett volna — felel a hitetlen. Istennek hála, ezer éves mulasztás van pótolva, félvilág jön megismerni intézményeinket, a székely gazda dicsőséget zengi völgy és halom — hirdeti az ábrándozó. Megtörtént, itt van, most már remélhetjük, hogy a társulás révén a gazdatársadalom megmozdul s megteszi az első lépést az előhaladás felé, hogy majd aztán csendes megelégedés hirdesse a nemes munka és önzetlen versengés nagy diadalmát — felel csendesesen a bizakodó.

Az érverések közt más hangok is hallatszanak; durva, elfojtott szitok, gyanúsítás, féltékenység és reményesség, bizalmatlanság és ószinte ragaszkodás; de félre ezekkel — hallucinálni nincs időnk és nincs kedvünk. Nekünk a jelent kell üstökén ragadnunk, hogy jövőnkét jól megfoghassuk. A mi célunk a székely gazdatársadalom mozdatlanságának megszüntetése, tudni akarásának

felébresztése, ereje nagyságának megismertetése s azután ezen erőnek javára történő kihasználása. Vak eszköze volt sokszor a hatalmi túltengésnek, akaratlan báb volt, embernek kell lennie, de a szó legemberibb értelmében. Nem a társadalmi jogrendet felforgató, nihilismust vagy kommuniszmust hirdető ember, hanem ember, ki Antheusként az édes anyaföld érintése közben szerzi meg azt az erőt, melynek nyomán áldás fakad, béke, megelégedés és jóllét száll alá az egész emberiségre.

Nem tettünk a gazdatársadalomért még sokat, bátran bevallhatjuk. Nem volt arra még elég idő és alkalom. Gyengék vagyunk, ha van bennünk jó akarat és nemes elhatározás is, erőtlenekek vagyunk, mert hiányzik a legnagyobb erősségünk: a gazdák segítő odaadása és lelkesedése. Kritikát hallunk, meg megvillanó gunyosolyt látnak, szánakozó kézlegintéssel térnek tetteink fölött napirendre, de biztos támpontot sehol sem találunk. Akik arra volnának hivatva, hogy segítő társaink legyenek, azok állnak tőlünk legtávolabb, távol tartja nagy részét az öns érdek, a kötelesség tudásának a hiánya s az a kevés, ki elhivatása magaslatán áll, velünk együtt nem képes a közönyt megtörni.

Akarjuk-e, hogy legyen Földmives Szövetség? Ha igen, akkor tegyük azzá, ne csak névben, hanem tetteiben és nemes versengésben. Ma a felnőtt embereket, holnap az ifjúságot, holnap

A végzett ifjakhoz.

Mire e sorok napvilágot látnak, városunk két főgimnáziumának negyvennégy tanulója mond búcsút az Alma Maternek, amely nyolc éven át éber figyelemmel, gondos szeretettel őrködött testi fejlődésük és szellemi előhaladásuk fölött. Búcsút vesznek azoktól az intézetektől, ahol gyermek és ifjúkoruk legszebb éveit töltötték el majd gyermeki pajzánkodással, majd pedig a lelket nemesítő munka közepette.

A vándor, mielőtt elhagyná szülőföldjét, mielőtt reá szállana a hullámzó tengerre, hogy új hazát keressen, búcsút vesz régi hazájától, ahol bölcsője ringott, ahol az édesanya aggódó szeretete őrködött fölötté, ahol az első nóta felzendült az édesanyai nyelven s mindezeket a kedves emlékeket szívbe zárva, szívszorongva, tépelődve távozik, hogy vajjon az új hazában, idegen földön feltalálja-e a várvavárt, a régen sóvárgott boldogságot.

Az érettségi vizsgálatot tett ifju sorsa is olyan, mint a vándornak a sorsa. Nyolc év küzdelmének, nyolc év fáradozásának gyümölcsével kezében készül elhagyni az Alma Matert, a kedves otthont, ahol jó és balsorsban egyaránt gondos tekintetek őrködtek fölötté. Aki eddig vezetésre, utmutatásra, irányításra szorult, most egyedül, önjerejére bízva indul neki az ismeretlen világnak, amelynek neve élet s amelynek küzdő porondján neki boldogulnia kell.

Aki az életbe indul, aki az élet küzdő terén becsülettel akarja betölteni hivatását, annak programot kell csinálnia, élethivatást kell maga elé tűznie. S mi lehet a program, mi lehet az életcél? Semmi egyéb, mint amire a nyolc évi tanítás és nevelés irányult, hogy minden egyes ifju vallás-erkölcsi jellemmé váljék. Vagyis egyesítse magában mindazokat a szellemi és testi tulajdonságokat, amelyek jó emberré, igazi erkölcsi jellemmé teszik. Az igazi jellem vezető irányító nélkül is megtalálja az élet hullámzó tengerén a helyes utat, az igazi irányt, ha mélyen a szívébe véste az iskolában a nagy Kőlcsey szavait: „Imádd az Istenséget, szeresd az emberiséget, szeresd a hazát”.

Kedves Ifjak! Éleleteknek e fontos pontján álljatok meg és elmélkedjétek. Janus-arcúval tekintsetek a múltba és jövőbe. Ott látjátok hátatok mögött az iskolát, amely az erkölcsi világrend napsugaras birodalmába vezetett; megtanított a Kazinczyak, Kőlcseyek, Vörösmartyak, Petőfik, Aranyok műveiben megtisztult, édesen, bájosan zengő anyanyelvre, feltárva annak gyönyökeit; kedélyeket felemelő, akaratot edző, lelkesítő ideálokat mutatott be még a pogánykor kegyes férfaiában is; emlékeztetek vissza a kegyes

után az iskolás gyermekereget kell arra megtanítani, hogy „közös akarat — diadalt arat”.

Ha igen, meg kell hoznunk azt az áldozatot, mely áldozat a szövetség fennállását végleg biztosítja. Gyenge, ingatag alapra: a tagok évi tagdíjaira építettünk, ez az alap a szövetség fennállását nem biztosítja. Másképpen kell megalkoznunk jövőnk és fennmaradásunkat. Amit már többször kértünk, a legminimálisabb és legszerényebb, amit kaptunk cserébe, igen szerény várakozásunk jóval alul maradt. Van sok helyütt akarat és belátás, de több helyen van konokság és sötét vakság. Csak egy virágszálat, mondják a jótékonyági kéregetők. Csak egy parányi töredéket kérünk mi mindnyájunk vagyonából. Csak egy-két, három részvényt a gyűjtő erőnkhez mérten s a felállítandó árucaarnokunk virágzása virágzóvá teszi a szövetséget s biztosítja annak fennállását. Most kérünk utoljára, most adjuk fel még egyszer a kérdést: akarjuk-e, hogy legyen Földmives Szövetség? Mindenkinél szabad akaratára van bízva a válasz. Ha igen, elő azzal a jegyzéssel késedelem és habozás nélkül s ha nem, akkor hulljunk vissza a közönybe és elhagyatottságba, az árvaságba és megsemmisülésbe, legyünk továbbra is, mint eddig voltunk, lehullott falevél az emberi társadalomban, melyet a tovaszárguló szélvész, a sors kénye-kedvére hajt és röpít tova... Melyiket válasszunk?

Varró Elek.

Aeneasra, aki szívének érzelmeit, mikor azokra a legnagyobb csapás volt mérve, alája rendelte magasztos rendeltetésének azért, hogy árván maradt nemzetségének és az isteneknek új hazát keressen. Vészek és viharok csapkodták hajóját szíve vérzett, szíve fájt, midőn a szépséges Didót el kellett hagynia, de megtette, hogy magasztos célját betöltse. És betöltötte: megvetette alapját a sokáig virágzó római birodalomnak. Magasztos példákat állított előtökbe az iskola továbbá a történelem nagy alakjaiban és örök, soha el nem évülő igazságokat hirdetett a fizika és matematika változhatatlan tanszámban.

Most pedig tekintsetek a jövőbe. Mit láttok magatok előtt? Látjátok a mindennapi életet, a társadalmat, amely eszményekben, lelkesítő ideálokban szegény; amely nem épít, hanem rombol. Az iskolában tisztességes munkára, nemes versenyre, erkölcsös életre, az Isten félelmére tanítottak és neveltek titeket; az élet iskolájában, a társadalomban pedig, amint látni fogjátok, igen sokan nem munkával, nem felfelé törekvéssel, hanem stréberséggel, pajzánkodással akarnak érvényesülni. A társadalomnak vásári larmája, a hit és tiszta erkölcs ellen intézett támadások ne tévesszenek meg s különösen ne téritsenek le az igaz utról, hogy ne legyetek majd kénytelenek elfecsérelt ifjúságotok romjai fölött busongani. Lebegjen szemetek előtt az iskola tanítása, vigyétek magatokkal az ott szerzett erkölcsi tőkét, mert amint egyik írónk mondja: „Valóban, akik az élet iskoláját járják, ha nincs elegendő erkölcsi tőkéjük, megromlanak, elpusztulnak.” (Felméri).

S végül lebegjen szemetek előtt, hogy székelj ifjak vagytok, még pedig jórészt Udvarhely megyének szülőitől. Őseitek vére által megszentelt földön nőttetek fel; az alkonyi szellő szűrésében őseitek szelleme int, hogy legyetek méltók őhozzájuk. Nehéz időkben léptek ki az élet küzdő porondjára, de ha fáradságos munkátokat ott is siker koronázza, ne feledkeztek meg szükségben szenvedő, kedves Alma Materetekről. Érett ifjak! Isten veletek!

Bíró Lajos.

Az Emke közgyűlése. Az Emke folyó évi július hó 3-án (vasárnap) d. u. 4 órakor Kolozsvárt, a ref. teológia nagytermében rendes közgyűlést tart, melyről a tagokat meghívóval értesítette. A tárgysorozat a következő: Elnöki megnyitó; a jegyzőkönyv vezetésére 2, hitelesítésére 3 tag, továbbá a választásokra jelölő bizottság kiküldése. Összetoglaló jelentés a működésről, intézményekről, szervezkedésről és az egyesület vagyoni — zárszámadás, költségvetés stb. — ügyeiről. Számvizsgáló-bizottság jelentése. Választások megejtése. Alapszabályok módosítása. Netáni indítványok, melyek a közgyűlés előtt legalább 8 nappal a Választmányhoz írásban benyújtandók. Elnöki zárószó.

HIREK.

Június 18.

Tornavizsgán

Mult vasárnap a róm. kath. főgimnázium és róm. kath. polgári leányiskola növendékei vonyultak fel a nagy számú néző közönség elé s mutatták be testedző gyakorlataikkal egy tanév szorgalmának s fáradozalmainak gyümölcsét. A leányok és fiuk felváltva léptek elő s vonzó mutatványaikkal, füzérgyakorlataikkal tették igazán kellemessé azt a pár órát, amit a szülők s az érdeklődők a gimnázium falai között ismételtelen eltöltöttek. A leányoknak Tamás igazgató útemezésére és zeneszóra végzett sor-, kar-, lábgyakorlatai kedves hatást gyakoroltak a közönségre, míg a fiuk izomgyakorlatai nem egy ízben váltották ki a jelenvoltak bámulatát. Az intézet igazgatójának közlése szerint az intézetben a tornatanítás az 1914 évtől kezdve tornatanár hiányában szünetelt a folyó tanévig, mikor a tanári kar maga vállalkozott az intenzív tanítás megkezdésére, ami annál is inkább nehezen ment, mert a hivatásos szakor most is távol van az intézettől. A közönség és a szülők azonban a bemutatott eredményt látva — csöppet se vehették észre, hogy itt nem hivatásos szakor működik.

Különösen kiemelendőnek tartjuk a hinta, korlát és a nyújtón végzett testgyógyászati és erőgyakorlatokat, mely által hasznos és tüzetes gyakorlásról tettek bizonyosságot a tanulók. A tornavizsgán részt vett közönség önkéntes adományából néhány száz lei gyűlt össze, mit a tanári kar az ifjúság jutalmazására fordít. Dícsérettel emlékezünk meg a tanulóifjúság sikeréről — hálás elismeréssel a tanári kar buzgó és önfeláldozó fáradozásairól. Óhajandó lenne, hogy a tornavizsga minél több ízben ismétlődjék meg, nem csak vizsgálat, hanem évközi tornaversenyek alakjában is, hogy az ifjúság helyes irányu nevelésében gyakran gyönyörködhessünk. (Jelenvolt.)

Kinevezés a rendőrséghez. Gridán Györgyöt, aki tartalékos hadnagyi minőségben már szolgált városunkban, az itteni államrendőrséghez fogalmazóvá nevezték ki.

A kolozsvári árumintavásár. A Kolozsvárt július 15-től augusztus 15-ig tartó árumintavásár vásárlóirodája a korábban szétküldött tájékoztatóiban jelzett férőhelyek díjait felére mérsékelte s így a díjtételek a következők szerint alakultak át: négyzetenkint szabadban (udvar) 100 leu, teremben (csarnokban) 200 leu, külön szobában 300 leu. — A Bukarestben tartandó árumintavásár megnyitása aug. 14-ről szept. 11-re halasztott el.

Érettségi vizsgálatok. A mult hét az érettségi vizsgálatok hete volt városunkban. A kath. főgimnáziumban 13—15-ig, a ref. kollegiumban 16—18-ig tartották a vizsgálatokat. A főgimnáziumban Bal Jeromos miniszteri megbízott elnökölt, az erdélyi statust pedig Pál István apát, püspöki biztos képviselte. A kollegiumban az elnök Nagy Kálmán gondnok volt, miniszteri biztos minőségben pedig Bal Jeromos vett részt. A főgimnázium érettségi vizsgálatára igen szép eredménnyel folyt le, amennyiben jelesen érett öt tanuló, még pedig: Dragomán Domokos, Fábrián István, Gál Béla, Spanyol Pál és Maráth O'ga. Jól érett 9 és egyszerűen 8. A kollegiumban jelesen érett 6, jól 3, egyszerűen 12. Jelesen érettek: Kiss Ibolyka, Kis János, Lőrinczy Géza, Molnár Margit, Németh Andor és Simó János.

A méhészeti tanfolyam bezárult. Mint már előre közöltük volt, a méhészet gyakorlati munkájának bemutatása céljából legutóbb rövid tanfolyam volt városunkban. A tanfolyamot Gál Imre vezette s a gyakorlati munkálatokat a Méhész-egylet telepén, Lakatos Tivadár tanácsos, Váró Géza dr. s a saját méhészetében mutatta be a hallgatónak.

A magyar szövetség szervezkedő gyűlése, mint a gyűlés előkészítői köréből értesítene, f. hó 21-én délelőtt 10 órakor fog a Bukarest-szálló színháztermében megkezdődni, a már ismert programmal. A gyűlésen résztvevők előrelátható nagy számára való tekintettel ugyanabban a szállodában fél 1 órakor közeled is lesz, melyre a gyűlésen jelen levő megbízottaknál kell előre jelentkezni.

Orbán Balázs csontjainak eltakarítása, amint mult heti számunkban már előre jeleztük is, holnap, f. hó 19-ikén, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Szejkefürdőn. A temetésen, melyet a székelykereszturi unitárius kollégium, mint a nagyevű elhunyt egyik legnagyobb alapítványának élvezője rendez, képviselve lesz az intézet tanári testülete, ifjúsága, valamint városunk középiskoláinak tanári testületei, ifjúsága, több helybeli egyesület, társulat is. Az ujonnan létesült autóbusz-vállalat vasárnap reggel 7 órától kezdődőleg a piactéren a közönség rendelkezésére fog állani s a megállapított csekély díjért folytonos közlekedéssel igyekszik a temetésen részt venni szándékozók forgalmát lebonyolítani.

Halálozások. Özv. *Kalamán Lajosné Gáspár Róza*, 64 éves korában f. hó 17-ikén, városunkban elhalt.

Özv. *Berkeci Sándorné Blájer Ágnes* f. hó 17-ikén, 64 éves korában Székelyudvarhelyen elhalt.

A cipész és csizmadiaipar munkadíjait a vármegye ármegállapító bizottsága a f. hó 11-én tartott ülésében az érdekeltek képviselőinek meghallgatása után a következőképpen állapította meg: *A cipész iparnál:* Egy pár férfi vagy női cipő elkészítése 104 Lei. Egy pár borítás elkészítése 36 Lei. Egy pár talpalás elkészítése 12—16 Lei. Sarokcsinálás egy pár 2—5 Lei. *A csizmadia iparnál:* Egy pár női csizma elkészítése 80—96 Lei. Egy pár férfi csizma elkészítése 104—136 Lei. Egy pár borítás elkészítése 25—30 Lei. Talpalás 8—12 Lei. Sarokjavítás 2—4 Lei. Ezen árak a tiszta munkadíjat tüntetik csupán fel, de bennefoglaltatnak az anyagon kívül a cipész kellékek (szeg, csiriz stb.)

Foot-hall mérkőzés. A városunkban nemrég megalakult Hargita Testező Egyesület labdarúgó-csapata első nyilvános mérkőzését vasárnap, e hó 19-én délután 4 órakor tartja a Kollégium-kertben, ahol a Kereszturi Atletikai Club csapatát látja vendégül. Figyelembe véve mind a két csapat erős formáját, izgalmas mérkőzésre van kilátás. A mérkőzés iránt minden oldalról nagy érdeklődés mutatkozik. Különös érdekességét emeli még, hogy mérkőzés előtt és a fél idők közötti szünet alatt Kónya Jancsi teljes zenekarával hangversenyez. Azo kivül cukrászda is fog a közönség rendelkezésére állani.

Vákár Vilmos, kinek estély rendezésére vonatkozó tervéről mult heti számunkban már megemlékeztünk, annak a közlésére kért fel, hogy estélyét nem az akkor jelzett napon, hanem július hó 2-án fogja a színházteremben megtartani. A program változatosságát még az is elő segíti, hogy felvonások között a már előnyösen ismert karrikaturarajzoló, Tomcsa Sándor fogja kedves humoru aktuális rajzaival a közönséget szórakoztatni.

A bikafalviak kegyelete. Bikafalva község közönsége e hó 9-én a hősök napján gyűlést tartott, melyen Máthé József körtikár ismertette a nap jelentőségét. Sz. Szakáts Péter nyug. iparkamarai főtitkár indítványozta, hogy a község alkalmas helyére állíttassanak közadakozásból egy kő-emlékoszlopot, melyen a háberuban elesett bikafalvi lakosok neve örökíttessék meg. Ezen kívül ugy a templomban, mint az iskolában egy-egy díszes emléklapot helyezzenek el, melyen szintén a hazáért hősi halált halt bikafalvi lakosok nevei soroltassanak fel, hogy elévülhetetlen érdemeik az utódokat hozzájuk méltó köteleességtudásra és munkás életre buzdítsák. Az indítvány hatása alatt Szász Mihály földbirtokos nyomban 100 leit ajánlott fel a nemes célra, s a gyűlés megbizta Máthé József

körtikárt, hogy az indítvány megvalósítása érdekében az egyházi és iskolai vezetőkkel társulva a legnagyobb tevékenységet fejtse ki a gyűlésre nézve, s annak eredményét az ismételt összehívandó gyűlésnek hozza tudomására.

A tűzoltók mulatsága. A székelyudvarhelyi Önkéntes Tűzoltó egyesület által f. hó 26-án rendezendő népiünnepélyre a rendező-bizottság a szükséges előkészületeket már megtette. A látványosnak és szórakoztatónak ígérkező népiünnepély programja a sablonos népiünnepélyek keretein túl terjeszkedik. A műsornak igen érdekes pontja a tarka színpad, hivatott szereplőivel, továbbá Tomcsa Sándor helyi vonatkozású karrikaturáinak kiállítására és a gyermek kocsikozó. Az újjászerveződés alatt álló Önkéntes Tűzoltó egyesületet a nagydíjű közönség figyelmébe ajánljuk.

A „*Napkelet*“ június 15-i száma ismét fejlődést jelent a kitűnő folyóirat életében. Az egyes művek komoly, de mindenki számára érthető és élvezetes olvasmányok. Számos novella, vers és ekk mellett igen gazdag jegyzet-rovatot talál az olvasó. Ma már mindenki számára nélkülözhetetlen ez a hű kép, amelyet kéthetenként megad a nívós folyóirat az erdélyi és külföldi kulturális életéről s ennek az élettel való szerves kapcsolatnak köszönheti a „*Napkelet*“ egyre fokozódó népszerűségét.

Felakasztotta magát. Márton Józsefné Szabó Róza 46 éves magyarországi asszony a napokban felakasztotta magát. Az orvosi jelentés szerint, kétségtelen, hogy a végzetes tettet önmaga követte el, s nem bűncselekmény történt. Az asszonyon az utóbbi időben zavarodottság mutatkozott, s ebben az állapotában holmi apróbb hibás cselekedeteket követett el; utóbb azok jelentőségét észrevéve, megijedhetett azok esetleges törvényes következményeitől. Nagyon valószínű, hogy tettét: főképpen szektől való félelmében követte el.

A Polgári Önképző és segélyszervezet f. hó 26-án délután 3 órakor tartja rendes közgyűlését a kör helyiségében, Petőfi-u. 2 szám alatt, hová a tagokat ez uton hívja meg az elnökség.

Az állami közép (polgári) iskolákban a vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: Junius 20-án d. e. hittan és torna-vizsga, d. u. az I. oszt. vizsgája; június 21-én d. e. a II. oszt. és d. u. a III—IV. oszt. vizsgája. Junius 23-án és 24-én a magánvizsgálatok lesznek. A tanévzárás június 26-án d. e. 9 órakor lesz.

A vármegyei közlelmexési hivatalnak a helybeli vasuti állomásnál levő raktárában jelenleg kapható zab 160, árpa 190 és kukorica 175 leu árban mmázsánkiut.

Köszönetnyilvánítás. Simó Sándor kőrípataki gazda 70 és Kozma Miklós fiatfalvi áll. isk. ig. tanító 30 leit juttattak a Földmives Szövetség pénztárához, mely összeget nevezettek a kereszturi bikakiállítás jutalomdíjaiból nyerték. A szentléleki gazdakör az alsócsernátoni tűzkárosultak segélyezésére 70-25 leit küldött további támogatás céljából. Szabó Dénes zetelaki gazda 150 leies alapítványt tett a Földmives Szövetségnek, hogy annak kamataiból a földmives iskola szorgalmas növendékei jutalmaztassanak. Fogadják a nemes szívű adományozók a Földmives Szövetség vezetőségének hálás köszönetét.

A zsarolók büntetése. A mult év első felében több, egymásután elég gyakran előforduló vakmerő bűncselekmény keltett izgalmat és félelmet a vármegye egyes községeiben. Éjjel több községben (Batfalván, Bikafalván) fegyveres katonáknak, vagy csendőröknek látszó egyének vertek fel egy-egy jómódu embert, azzal, hogy hivatalos parancsra házkutatást kell tartaniok; azért vannak kiküldve, hogy az Amerikából hazakeresztettek értékeit megvizsgálják, azok tulajdonának jogosságát igazoltassák. Máshol meg a lebélyezett pénzek lebélyezésének helyességét kellett felülvizsgálniok, s a kétségesskedőket, vonatkozókat fegyverük rájuk szegzésével, erőszakos fenyegetésekkel kényszerítették pénzüket, értékeik előadására. Bikafalván mintegy 27000, Batfalván mintegy 12000 leuyi pénzt, s azonfelül mellékesen egyéb értékeket, arany, ezüst ékszereket is szedtek össze. Közben itt a városban és másol is történtek erre emlékeztető esetek, Mózer Istvánától ékszereket, ágyneműeket szedtek el, Úlkéből 2 dísznő tűnt el gyanus módon. Végre

egy ilyen eset következtében a tettesek rajta- vesztettek. Feljelentették Molnár Mihály, a 32 éves gyergyóditrói születésű, kártyastikliról is ismert udvarhelyi lakost és a vele közös háztartásban élő Gyerkes Istvánnét, valamint 2 román katonát, a kik a gyanu szerint, együtt követték el a bűncselekmények nagy tömegét. Az ügyészség vádindítványára Molnárékat letartóztatták és ügyükben a helybeli törvényszék büntető tanácsa f. hó 11-ikén tartotta meg a főtárgyalást, mely a késő esti órákban ért véget. Az ügyész többrendbeli lopás, zsarolás büntetével vádolta a bűnösöket, s a bíróság egész sereg tanut hallgatott ki, a kik a tetteseket a vádlottakban felismerték. A bíróság a bizonyítékok alapján Molnár Mihályt 5 rendbeli zsarolásért 4 évi, Gyerkes Istvánnét 2 rendbeli zsarolásért 2 évi fegyházbüntetésre ítélte, s politikai jogaik gyakorlását 5—5 évre felfüggesztette. Eöbbsinek a büntetésből 6 hónapot, az utóbbiéból 4 hónapot és 25 napot kitöltöttnek tekintettek. Az ügyész és a védők egyaránt felebbzést jelentettek be. A 2 katona ellen az eljárást már az ügyész indítványára megszüntették, mert részességük nem volt bizonyítható.

A fagyalt és jegeskáv árának máximalása. A vármegye ármegállapító bizottsága a f. évi június hó 11-én tartott ülésében 1 adag (100 gr.) fagyalt árát 2 Leiben, 1 adag (1 dl.) jegeskáv árát 3 Leiben állapította meg. A eukrász- sátemények mostani árai változatlanul fentartatnak.

KÖZGAZDASÁG.

Takarmányhiány fenyeget.

A folyó tavaszi hideg időjárás, lassu tavaszodás következtében nemcsak a vármegyében, de az egész Székelyföld területén a rétségek és legelők fűsarj-hajtásai nagyon gyérek maradtak, minek következtében a rendesen sokkal szűkösebb termés, számarányban kifejezve — majdnem egynegyed szénatermésünk várható. Ez és az a sajnálatos körülmény, hogy figyelmeztetésünk ellenére a gazdaközönség a mesterséges takarmányok vetésére nem helyezte sulyt — okozza esetleg, hogy a nagyszámu állatállomány miatt rövid időn belül végzetes takarmányhiányba fogunk jutni. Felelősségünk teljes tudatában komolyan figyelmeztetjük a vármegye gazdaközönségét, hogy a fenyegető takarmányhiány ellen tegye meg az óvó lépéseket és minden felhasználható területet haladéktalanul vessen be mesterséges takarmányokkal: csalamádéval, moharral, búkkönnnyel, ami még vethető és öszre jó kaszálást ad. A póttakarmányok kiválasztására és vetésére vonatkozólag minden hozzánk forduló gazdának tüzetes utmutatást fogunk nyújtani és gondoskodunk megfelelő vetőmag előteremtéséről is. Gazdák gyorsan cselekedjete!

Vármegyeszerte nagy mértékben lépett fel a lótetű és a tavasziakban érzékeny károkat okoz. Védekezzünk ellene. Helyezzünk a vetéstáblákba kerek edényeket a földbe, melybe a mászkáló tetvek belehullanak. Ugyancsak fellépett járványsejtrűleg a sertésvész és sertésorbánc. Tekintettel arra, hogy nincs elegendő állatorvosunk, kik az ellenőrzést kellőképpen gyakorolhatnák, saját érdekükben cselekednek a gazdák, ha a járvány fellépésével állataikat elkülönítik s a fertőtlenítést figyelmeztetés nélkül végrehajtják. Jelentéseket kérünk a gazdaköröktől a járvány fellépéséről, hogy az oltóanyag beszerzésében segítségükre legyünk.

Tóth Ferenc vágási gazdatársunknak egy darab két éves erdélyi fehér bikája eladó. Ajánljuk a vásárló községek figyelmébe.

A földmives szövetség f. hó 28-án d. e. 11 órakor a vármegyeház nagytermében tanács ülést tart; a gazdaköri elölkök és a tanács tagjai azon jelenjenek meg. Földmives Szövetség.

Felhívás a bortermelő gazdákhöz. (Sz. 241—921.) A Kolozsváron f. évi július hó 15-től—aug. hó 25-ig tartandó árumintavásáron az E. G. E. Erdély bortermelését be öhajtja mutatni. Udvarhelyvármegyére a Földmives Szövetséget hivta fel, hogy a vármegye területéről a bortermés mintáit gyűjtse össze s azt egy kollekciónban mutassa be. Ezenélfogva tisztelettel kérem a vármegye bortermelő gazdáit, hogy saját

és a vármegye gazdaságának érdekében termelésből egy-egy 7 decis üvegben dugaszolva bormintát az árumintavásár intézőbizottságához való továbbítás céljából folyó hó 28-ig a Földműves Szövetség irodájába beküldeni sziveskedjenek. Sz.-udvarhely, 1921. jun. 16. *Gál Imre* szöveg. eln.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely)
Cenzurat: C. T. Sirca.

Eladó ház. Vár utca 21. sz. alatti
kőház eladó.
Értekezni lehet Kolláth Sajos urnál. — Ugyanott
2 drb fényezett szekrény eladó.

A Medgyesi Szeszfinomító gyár
odorheii-székelyudvarhelyi
raktárát

LAPKA HENRIK

Str. Principessa Elisaveta (Bethlen-u.) 24.
sz. a. üzletében helyezte el, hol mindenféle

édesített szeszes italok, likörök,
legfinomabb krém-likörök, rum,
cognac, szilva, borseprő, törköly
stb, stb, ugyszintén **erdélyi**

FAJBOROK

nagyban és kicsinyben
legsolidabb árak mellett kaphatók

Vendéglőmbé a bejárás a kapun történik,
hol vendégeim a már ismert fajboraimat,
a nyári szezonban finom derestyei barna
és világos poharas és üveges **CZELL-söröket**
jégbehűtve, előzőkeny kiszolgálás mellett, a
legsolidabb árban kapják.

Szives pártfogást kér tisztelettel:

Lapka Henrik, vendéglős.

Az odorheiu törvényszék.

C. 863—1921.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhírré teszi, hogy Kovács Istvánné szül. Zoltáni D. Juliánna székelymuzsnai lakos részéről az 1911. I. t.-ez. 748. §-a alapján előterjesztett kérelem folytán az 1914. évi szeptember hó 11-én a lembergi csatában Czerkasy község mellett, mint a volt m. kir. 24. honvéd gyalogezred II. géppuskás osztagának őrzővezetője, ellenséges srápnell golyótól találva állítólag elesett Kovács István volt székelymuzsnai lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Kertész Árpád ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Kovács Istvánt és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot Kovács István életbenlétéről értesítsék, egyszerűs-mind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a Gazeta Oficiale-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921. június hó 5 napján.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bír.

A kiadmány hitelél: **Florián, shiv. tisztv.**

Eladó butorok.

Az alább felsorolt és teljesen jó állapotban levő butorok eladók:

Ebédlőasztal, Kredec, márványlappal Divány, Trimótükör, asztallal, Szék, 10 drb., Vaságy, sodronybetét tel 2 drb., Ágy, fából, Éjjeli szekrény, márványlappal, 2 drb., Toillet asztal, tükörrel, Mosdó márványlappal, Asztal, fényezett, karkáslábbal, Fali-tükör,	Szekrény, fényezett és matt 4 drb., Szalon-asztal, Szalon-divány, Fotel, 4 drb., Könyvespólc, Íróasztal, Karnis II drb., ☆ Konyha-kredenc, Konyha-ágy fedéllel, Konyha-ágy, Konyha-mosdó, Konyha-asztal, Konyhaszék 2 drb.
--	--

Értekezni lehet: Bul. Reg. Ferdinand 42.
(Kossuth-utca.)

Az odorheiu törvényszék.

674. C. 1921.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhírré teszi, hogy Derzsi Dezsőné sz. Nagy Róza kányádi lakos részéről az 1911. I. t.-e. 748. §. alapján előterjesztett kérelem folytán az olasz fronton 1915. évi október hó 15-én ellenséges golyótól találva állítólag elesett Derzsi Dezső volt kányádi lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Váró Géza ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Derzsi Dezsőt és mindazokat, kiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot, vagy az ügygondnokot Derzsi Dezső életbenlétéről értesítsék, egyszerűs-mind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a „Gazeta Oficiale”-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó eltelté után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921. évi április hó 26-án.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bír.

A kiadmány hitelél: **Florián, s. hiv. tisztviselő.**

Marosvásárhelyi Est-Hírlapiroda hirdetése.

Új angró üzlet!

Kereskedők figyelmébe!

Értesítjük a t. kereskedő urakat, hogy **Tg.-Muras-Marosvásárhelyt, Strada Stefan Cel Mare (Bolyai-utca) 9. szám alatt**

új fűszer-, gyarmat- és festékáru nagy kereskedést

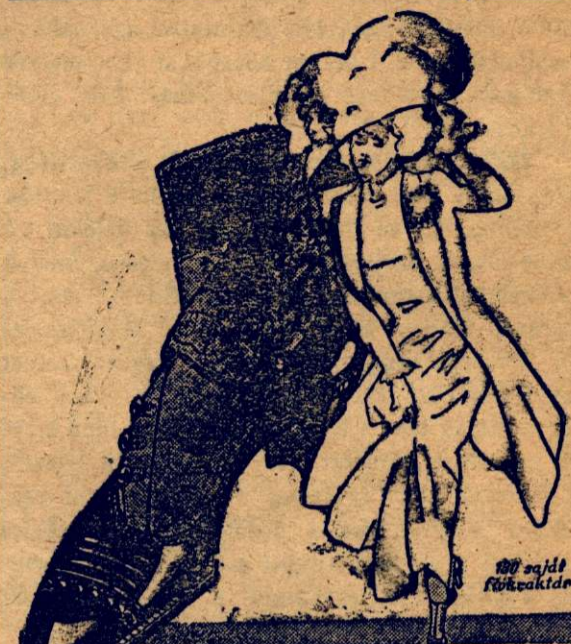
nyitottunk, azt a legsolidabb alapon vezetjük és kérjük, hogy próbavásárlásaikkal felkeresni sziveskedjenek, olcsó árainkról meggyőződést szerezvén.

Amerikai világos gyanta	Lei 10—
Santos-kávé	Lei 15—
Rio-kávé	Lei 14—
Riza Seigon	Lei 8-50
Békebeli Valdes-hajtű	Lei 20—
Ecetsav 80%-os	Lei 32—
Stearingyertya 5, 6, 8, 120	Lei 34—

Kristály- és kockacukor a legolcsóbb napi árban!

Ábrahám, Kádár & Comp.

3—4 középiskolát
végzett fiút **tanulónak**
fizetéssel felvessz lapunk nyomdájá.



Legjobb minőségű
elegáns és jutányos
a Tulcipő

Székelyudvarhelyi fiókvesető:

RITTER LIPÓT
Kossuth-utca 9. szám.

Egy liter

jó fajbor már 9 Leiért

egy liter

vörös bor 12 Leiért

kapható:

Orbán és Markovits

bornagykereskedőknél
Székelyudvarhely, Kőkereszt-tér 5. sz.
Nagyobb vételnél kedvezményes ár.

Új áruk és nagy áresések!

a közismert

Hirsch Rudolf

divatáru üzletében, hol a legnagyobb választékban és a legjutányosabban kaphatók:

Angol mosó zeffirek
Francia kretonok és mosó delének
Férfi és női angolszövetek
Menyasszonyi kelengyék
Sepsiszentgyörgyi szőttesek
Jóminőségű vásznak
Ágy- és asztalneműek
Férfi- és fiúkalapok

Nagyválaszték gypju delénekben, francia grenadinokban, selymekben, különböző színű klottokban és minden fajta harisnyákban, stb. stb.

Nagy áresések!

Márvány és trachit

siremlékeket

legszebb kivitelben készít és raktáron tart:

Fancsali Bálint

kőfaragó-mester
Odorheiu-Sz. udvarhely
a vasutállom. és mellett

Hivatalok figyelmébe!

Müller-féle kiváló antracín és lila iró-tinta, ugyszintén valódi Pelikán iró- és másolótinta kapható jutányos áron a Könyvnyomda Részvénytársaság papir- és írószerekkereskedésében.